

FECSKÉK BAJBAN

Gyors röptű vándorok gyülekeznek, és mint a hangjegyek a kottában, dallamként sorakoznak a drótokon. Mondhatnánk: így megy ez szeptemberben. A baj az, hogy évről évre rövidebb ez a dallam.

Régen bizonyított tény: a magyar táj mindenki által ismert madara, a füstifecske drasztikus állomány-csökkenésen esik át évről évre. A faj fennmaradását számos negatív tényező befolyásolja. A közvetett és közvetlen hatások jelentős része azonban egy dologban hasonlít: emberi tevékenység okozza őket. A háztáji állattartás visszaszorulásával erősen lecsökkent a fecskéknek táplálékul szolgáló, rovarokban gazdag élőhely. Az ebből adódó táplálékhiány csökkenti a sikeres költés esélyeit, a vegyszeres rovarirtás pedig hasonló problémát vet fel. Persze az időjárás is sok múlik: az egyre szélsősebb jelenségek éves szinten több ezer fióka életét követelhetik. A napokig tartó, szokatlanul hűvös és csapadékos nyári időjárás különösen a ki-repülést követő időszakban, illetve az őszi vonulás előtti gyülekezéskor lehet rendkívül veszélyes. Ha a szaporulat 2-3 napig nem jut megfelelő mennyiségű apró, repülő rovarhoz, akkor az tetemes pusztulást okozhat. Ilyen években még a pótköltések is gyakran teljes egészében odavesznek.

Szerencsés esetben a sárból és fűszálakból épített fészkekben fészkaljanként 4-6 fióka jön világra, évente két, ritkán három alkalommal. Az éhes szájakat etető szülők ilyenkor igazi bio-szúnyogirtókká változnak, naponta akár négyszázszor is etethetik az utódokat, amik nagyra tátott csőrükkel fokozzák az odaadó szülők etetési aktivitását. Szúnyog- és légygyérítő munkája mellett nagyon hasznos azon rovarok elfogyasztása is, amik a tanyán tartott állatoknál testsúlycsökkenést vagy pusztulást okoznak. Segítsük hát mi is a madarak életét, például mesterséges sárgyűjtőhely fenntartásával!

Az itthoni helyzetet tekintve tehát létfontosságú a civil és hivatásos természetvédelem munkálkodása: a faj számára hazánkban életteret adó területek megóvása alapvető feladat. Kiemelten fontos a mesterségesen kihelyezett fészkelőhelyek biztosítása, ugyanis a madarak a ma divatos sima felületű falakra – a kőporos felülettel ellentétben – nem tudnak fészket építeni. A populációt fenyegető tényezők csökkenésének reményében emlékezzünk Herman Ottó szavaira, melyeket több mint száz éve vetett papírra a füstifecske-ről: „Népünknek kedves madara, tehát megvédi a magyarság tiszta embersége.”

Am nemcsak élő-, ill. költőhelyeiken leselkednek rájuk veszélyek. Hosszú távú vonulóútvonalukon is gyakran tizedelik a madarakat, ám ezekre a szakaszokra nincs közvetlen ráhatásunk (illetve csak kitartó, nemzetközi összefogással lehetséges bármit is tenni). A Szaharától délre vonuló énekesmadarainkért egyelőre még csak egy imát mondhatunk. Az arab világon áthaladók esetében pedig csak reménykedhetünk, hogy talán elkerülik a kifésztett óriás hálósorokat, melyekkel étkezési célokra fogják be az Európában kikelt átrepülő rajokat.

SZÖVEG ÉS KÉP: MORVAI SZILÁRD

